

Lærerveiledning til

Forord

Avisheftet mitt er et begynnerhefte i bruk av avis som læremiddel i undervisningen.

Det anbefales brukt fra 4. trinn.

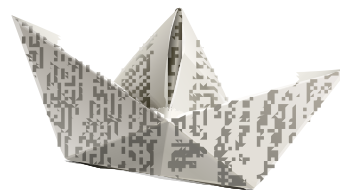
Avis i Skolens årlige «Avisuke» i uke 44 kan være en god start for arbeidet, men heftet kan med fordel brukes i perioder fordelt over hele skoleåret. Man får uansett ikke tid til å jobbe med alle oppgavene i løpet av en «Avisuke».

Læreren bør lese gjennom hele heftet på forhånd. Det er opp til hver enkelt å velge ut, forberede og tilpasse undervisningen best mulig for sin elevgruppe. Det aller viktigste er å lære elevene at det er nyttig og morsomt å lese aviser!

Generelle tips til undervisningen:

- **Start hver avisøkt med frilesing, og bruk tid på samtale.** Når elevene blar, leser og leter i avisene, oppdager de mye som de vil snakke om, fortelle om eller har spørsmål til. Aktuelt stoff er ypperlig for å skape undring om ulike temaer. Benytt disse anledningene for morsomme og nyttige samtaler.
- **Skriv leserbrev.** Leserbreve fra barn som uttrykker en «kvalifisert» mening blir gjerne publisert i avisen. Det er ikke laget en egen oppgaveside om leserbrev i dette heftet. Vi vil likevel oppfordre til å bruke elevenes engasjement gjennom avisarbeidet til aktuell og meningsfylt skriving. Elevene kan for eksempel utforme en felles meningsytring, enten skrive selv eller at du som lærer er sekretær.
- **Ta kopier.** Flere av oppgavene kan kopieres og brukes flere ganger. Trenger du aviser til undervisningen utenom avisuken, kan du kontakte din lokalavis eller Avis i Skolen: **www.avisiskolen.no**.
Heftet dekker kompetansemål i fagene norsk, matematikk, samfunnsfag, natur & miljø, RLE og engelsk. Hele heftet bidrar til variert og dagsaktuell leseopplæring. I lærerveile-
ninngen vil du finne mer konkrete læringsmål og ideer til videre jobbing med oppgavene. Sidetallene henviser til sidenummereringen i elevheftet.

Lykke til med arbeidet!

s. 2-3: Bli kjent med din avis

HENSIKT: La elevene begynne å bli litt kjent med «sin» avis.

► Læringsmål: Samfunnsfag (samfunnskunnskap)

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne:

- finne fram i trykte og digitale medium, sortere innholdet i kategoriar og produsere materiale som kan publiserast

Ideer til flere oppgaver:

Hvor mange år har avisen din blitt utgitt?

Diskuter i plenum. Hva er en lokalavis? Hva er en regionavis? Og hva er en riksavis? Er avisen dere leser en lokalavis, regionavis eller riksavis? Blir det gitt ut flere aviser der dere bor?

Har dere papiraviser hjemme? Hvis ja, hvilke(n)?

Gå på skattejakt i avisen: nyheter fra egen kommune, nyheter der barn er omtalt osv. Her er det fantasien som setter begrensninger!

Tilleggsinformasjon:

1. I dag er det ikke en klar enighet om hva som kan kalles en avis. Medieaktører opererer med ulike definisjoner. Men vi tenker på avis som et nyhetsmedium som publiserer stoff både på papir og på nett. I Avisheftet mitt er det tatt utgangspunkt i Store Norske Leksikon sin definisjon: «Avis, i moderne forstand en regelmessig publikasjon som inneholder nyheter, artikler, kunngjøringer, annonser osv. Etymologi: av fr. underretning, meddelelse»
2. Avismangfoldet i Norge er unikt. Ved utgangen av 2012 ble det utgitt totalt 227 aviser med minst en utgivelse i uken på 185 ulike utgiversteder. Og det samlede opplaget for 2012 var 2 420 803. I 2012 begynte Aftenposten å gi ut en egen avis for barn, Aftenposten Junior.

¹ <http://snl.no/avis>

² Høst, Sigurd: Avisåret 2012. Rapport 37/2013. Høgskulen i Volda og Møreforskning Volda: <http://www.hivolda.no/nyn/hivolda/forskning-og-utvikling/publikasjonar/rapportar>

s. 4-5: Bli med på ordjakt (substantiv/verb/adjektiv)

HENSIKT: La elevene jobbe med grammatikk i en meningsfull sammenheng. I jakten på de ulike ordklassene får elevene oppdatert informasjon om samfunnet de lever i samtidig som de jobber med grammatikk. Oppgavene inviterer også til å ha fokus på ulike lesestrategier.

► Læringsmål: Norsk (språk og kultur)

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beskrive språk og språkbruk, ordklasser og deres funksjon

Ideer til flere oppgaver:

Diskuter i plenum. Hvordan ville avistekstene vært hvis man hadde fjernet substantivene, verbene eller adjektivene? Hvilke ordklasser forekommer hyppigst i overskrifter?

Elevene kan benytte ordene de har funnet til å repetere de ulike bøyningsmønstrene.

En god adjektivhistorie er alltid artig å lese. Be elevene finne adjektiv i avisen og fyll inn i historien på neste side. Elevene kan også lage sine egne historier.

Tilleggsinformasjon:

Ikke alle tekster i en avis inneholder like mange adjektiv. Til oppgaven på side 5 kan det være lurt at læreren velger ut en tekst på forhånd som elevene kan jobbe med. Et tips kan være å lese en tekst på sportssidene eller en kino- eller konsertanmeldelse.

Adjektivhistorie

(Finn adjektiv i avisen og bruk dem i denne historien)

Det var en gang en _____ klasse som skulle jobbe med _____
 aviser. På en _____ mandag fikk alle de _____ elevene
 utdelt hver sin _____ avis, og de bladde og leste ivrig i vei. Den
 _____ læreren forsøkte å gi sine _____ instruksjoner til
 den _____ klassen. De skulle tross alt gjennomføre _____
 undervisning i _____ norsk, _____ matematikk,
 _____ samfunnsfag, _____ natur & miljø, _____
 RLE og _____ engelsk. Men de _____ elevene på det
 _____ 4. trinnet fulgte ikke med. Den _____ læreren ble
 oppgitt og gikk for å hente skolens _____ rektor. Den _____
 rektoren dukket opp i det _____ klasserommet for å irettesette de
 _____ elevene. Men da den _____ rektoren så hvor ivrige
 de _____ barna var, fikk den _____ læreren beskjed om å la de
 _____ elevene kose seg med de _____ avisene.
 Hurra! Alle _____ elevene var enige om at dette kom til å bli en
 _____ uke!

s. 6: Lær om avisens byggeklosser

HENSIKT: La elevene utvide ordforrådet i en meningsfull sammenheng. De finner ord og uttrykk i en sammensatt tekst ved å kombinere stikkord og utfyllende forklaring.

► Læringsmål: Norsk (sammensatte tekster)

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne Finne opplysninger i en sammensatt tekst ved å kombinere ord og illustrasjon.

Ideer til flere oppgaver:

Klipp ut titler som kan være hentet fra ordtak, vanskelige ord, fremmedord, alliterasjoner.

(Alliterasjoner forekommer når flere ord i nærheten av hverandre begynner med samme for- bokstav, en konsonant. Ved bruk av dette virkemiddelet skaper man velklang eller vellyd. Dette virkemiddelet blir ofte brukt i avisoverskrifter. (Fidjestøl fløy flottest).

Finn en lang tittel. Finn den korteste (ett ord?). Finner dere noen morsomme?

En tittel skal være kort, dekkende og interessevekkende.

Tilleggsinformasjon:

Brødtekst – kommer fra den tiden typografene fikk betalt for hver blylinje de klarte å skrive. Den som skrev fortest fikk best betalt. Pengene gikk først og fremst til å kjøpe mat = brød. Derav ordet brødtekst.

Ordet tekst betyr vev. Den er vevd sammen av ord og setninger som skaper mening.

Mellomtittel – små overskrifter midt inne i en artikkel, mellom to avsnitt. Brukes for å få stoffet til å virke mer lettlest og innbydende.

Bildeteksten gir oss navn på personer som er avbildet eller gir en utfyllende forklaring.

s. 7 Prøv deg som journalist

HENSIKT: La elevene få prøve hvordan en journalist tenker når han eller hun skal skaffe seg informasjon eller svar på spørsmål. Her får de muligheten til å velge intervjuobjekt eller tema som engasjerer.

► Læringsmål: Norsk (muntlige og skriftlige tekster, samfunnskunnskap)

Samtale med andre

Eleven utvikler skrive lyst og skrivekompetanse gjennom å skrive.

Følge enkle regler for personvern når en bruker internett

Ideer til flere oppgaver:

Lag tankekart om et emne som skal undersøkes.

Tilleggsinformasjon:

Disse spørsmålene er grunnlaget for all skrivning:

1. Hva er det jeg vil si?
2. Hvorfor vil jeg si det?
3. Hvorfor skal leseren lese det?

Kanal: Hvor skal de presentere produktet sitt?

I klasse-/skoleavisen, i lokalavisen eller på nettet?

Mottaker: Hvem vil de si dette til?

Det kan være nyttig å ha en bestemt person som representant for målgruppa i tankene. Hvis du skriver til en venn som er jevn gammel ser de for seg denne.

s. 8 – 9: Bli med på nyhetsjakt

HENSIKT: Elevene skal lese og søke etter nyheter fra ulike geografiske områder, lære begrepene lokal-, innenriks-, og utenriksnyhet og erfare at avisene sorterer nyhetene sine. Lesetrening, begrepslæring og geografi.

► Læringsmål: Samfunnsfag

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- Finne og presentere informasjon om samfunnsfaglige tema fra tilrettelagte kilder, også digi tale, og vurdere om informasjonen er nyttig og pålitelig.

► Læringsmål: Norsk

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- Lese tekster av ulike typer på bokmål og nynorsk med sammenheng og forståelse.
- Finne informasjon ved å kombinere ord og illustrasjon i tekster på skjerm og papir.

Oppgaven side 8:

Elevene må i tillegg til lokalavis ha tilgang på region eller riksavis. Bruk gjerne digitale aviser.

Oppgaven side 9:

Oppgaven kan gjøres enkelt ved at elevene bare velger saker fra aviser og presenterer muntlig, eller den kan utvides til at de skal ut og arbeide som journalister. Tilpass oppgaven til dine prioriteringer.

Ideer til flere oppgaver:

► Læringsmål: Geografi

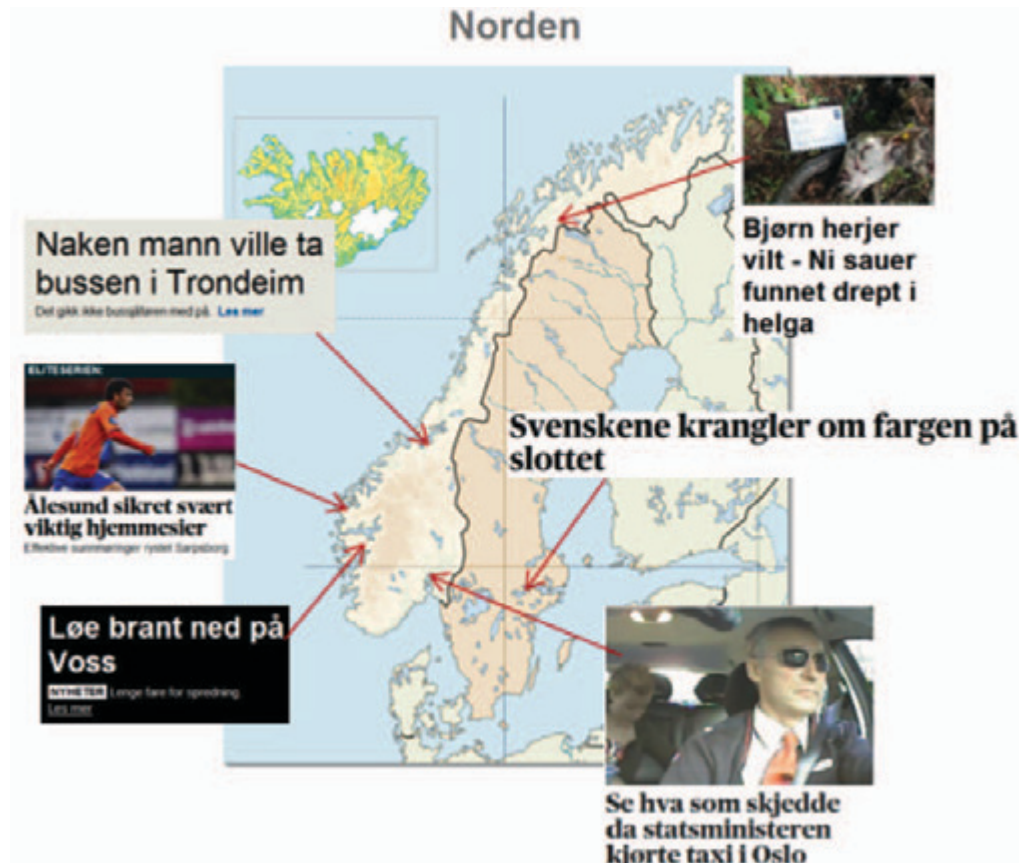
Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- plassere heimstaden, heimkommunen og heimfylket på kart
- setje namn på og plassere landa i Norden, verdshava og verdsdelane og finne geografiske nemningar på kart

Plassere nyheter inn på kart for å anskueliggjøre hvor de skjer. Dette kan gjøres digitalt eller med fysisk på kart på veggen.

Avgrens geografisk område etter hva du vil oppnå. (Kommune / Fylke / Norge / Norden / Europa / verden.)

Forts.neste side.....

Kartoppgavene kan med fordel gjøres som fellesarbeid med samtale om stoffet og geografien.

Lokalgeografi:

Å arbeide med lokalavis og kart over kommunen/lokalområdet gir elevene god lokalkunnskap.

Google Earth og Street View kan også være gode verktøy.

Tilleggsinformasjon:

Norske nettaviser: <http://www.houses-europe.com/norske-aviser/>

Nettaviser i verden: <http://www.onlinenewspapers.com/>

Om pressens og journalistikkens rolle:

Se første del av Vær varsom-plakaten:

Hele plakaten finner du hos Norsk Presseforening:

<http://presse.no/Etisk-regelverk/Vaer-Varsom-plakaten>

1. Pressens samfunnsrolle

- 1.1. Ytringsfrihet, informasjonsfrihet og trykkefrihet er grunnelementer i et demokrati. En fri, uavhengig presse er blant de viktigste institusjoner i demokratiske samfunn.
- 1.2. Pressen ivaretar viktige oppgaver som informasjon, debatt og samfunnskritikk. Pressen har et spesielt ansvar for at ulike syn kommer til uttrykk.
- 1.3. Pressen skal verne om ytringsfriheten, trykkefriheten og offentlighetsprinsippet. Den kan ikke gi etter for press fra noen som vil hindre åpen debatt, fri informasjonsformidling og fri adgang til kildene. Avtaler om eksklusiv formidling av arrangementer skal ikke være til hinder for fri nyhetsformidling.
- 1.4. Det er pressens rett å informere om det som skjer i samfunnet og avdekke kritikkverdige forhold. Det er pressens plikt å sette et kritisk søkelys på hvordan mediene selv fyller sin samfunnsrolle.
- 1.5. Det er pressens oppgave å beskytte enkeltmennesker og grupper mot overgrep eller forsømmelser fra offentlige myndigheter og institusjoner, private foretak eller andre.

Det gode/onde

HENSIKT: La elevene bli bevisste på at avisen tar for seg ulike nyheter og la elevene bli bevisste hva de selv forbinder med godt og vondt

► Læringsmål: RLE (filosofi og etikk)

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- uttrykke tanker om livet, tap og sorg, godt og ondt og gi respons på andres tanker
- (Forarbeid) Diskuter i plenum hva gode/positive og vonde/negative ord betyr. Hva er en god nyhet? Kan vi alltid være enige om en nyhet er god eller vond?
- Hvilke nyheter finner du mest av i din avis? Gode, glade, triste, skremmende, vonde, uhyggelige?
- Er det forskjell på lokalaviser og riksaviser? (Siden riksavisene dekker et mye større geografisk område nasjonalt og internasjonalt, får katastrofer ofte større plass i disse avisene.)

Oppgaven kan kobles sammen med ordjakten på side 4 og 5 ved at elevene kategoriserer ordene de har funnet etter ordklasser.

Tilleggsinformasjon:

Med en lærer med et åpent sinn, kan man få diskusjoner om alt fra alvorlige katastrofer til favorittlag i fotball. Det er viktig at elevene gis mulighet til å uttrykke sine egne tanker om det gode og det vonde.

s. 10 – 11: Vi kjøper og selger

HENSIKT: Gi elevene forståelse for salgsannonssens (sjangerens) hensikt, nemlig å selge et budskap eller en vare.

► Læringsmål: Norsk: Skriftlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er

- at eleven skal kunne finne informasjon ved å kombinere ord og illustrasjon i tekster på skjerm og papir
- gjenkjenne og bruke språklige virkemidler som gjentakelse, kontrast og enkle språklige bilder
- skrive enkle fortellende, beskrivende og argumenterende tekster
- lage tekster som kombinerer ord, lyd og bilde, med og uten digitale verktøy

► Læringsmål: Samfunnskunnskap

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- undersøke pengebruken til jenter og gutter og samtale om forhold som påvirker.

Til faktaboksen:

Snakk med elevene om at kostnader må dekkes av inntekter. Dette gjelder også avisene. Avisene tjener penger på salg av annonser og salg av avisen i løssalg og i abonnement.

Pr 2013 er det ikke moms på aviser. Momsfritak gjør avisen billigere for dem som skal kjøpe den.

Noen aviser får produksjonsstøtte fra staten for at de ikke skal bukke under i et begrenset annonsemarked. (Om pressestøtten: Se under).

Oppgave side 10:

Dersom annonsen som eleven finner er for stor til å limes inn, kan en bruke oppslagstavle/vegg.

Ideer til flere oppgaver:

Lag en reklamesnutt: Elevene kan lage en reklamesnutt der de kombinerer tegning, bilde, tekst og lyd.

Det finnes ulike programmer som kan brukes for digital presentasjon. F.eks. Power Point, Photostory 3 for Windows, Windows Moviemaker, iMovie, o.a. Elevene er godt kjent med sjangeren fra tv, og er sjelden vanskelig å motivere til å lage "reklame" selv.

Alternativt kan elevene spille reklamesnutten "live" som et rollespill med rekvisitter. Med god planlegging kan scenene også tas opp på video i rett rekkefølge slik at de slipper å redigere etterpå ("Redigere i kamera").

Tilleggsinformasjon: Om pressestøtte:

Se Medienorge: <http://medienorge.uib.no/?cat=statistikk&medium=avis&queryID=193>

s.12: Bli med på talljakt

HENSIKT: Gjøre elevene oppmerksomme på hvor mye matematikk det er i aviser.

► Læringsmål: Matematikk (Tall)

Finne informasjon i tekster eller praktiske sammenhenger, velge regneart og grunngi valget, bruke tabellkunnskap og utnytte sammenhenger mellom regneartene, vurdere resultatet og presentere løsningen.

Kjenne igjen, eksperimentere med, beskrive og videreføre strukturer i tallmønstre.

Ideer til flere oppgaver:

Fra friidrettsarenaen:

Verdensrekorden i lengde er 8,95 meter. Mål opp i klasserommet.

Verdensrekorden i høyde er 2,45 meter. Hvor høyt på veggen er det?

(Et fotballmål er 2,44 meter høyt.)

- * Usain Bolts verdensrekord på 100 meter er 9.58 sekunder. Det betyr at han tar 41 skritt, hvert på 2,43 meter. Mål opp en skrittlengde.

I avisen:

Sjekk om de finner bilde av nyfødte. Hvor lange er de og hvor tunge er de?

Hvem er avbildet? Tell hvor mange menn, hvor mange kvinner og hvor mange barn som er avbildet i den avisen som klassen har foran seg. Hvorfor ble fordelingen slik?

Vi lar oss ofte lure av store tall.

To års ekstra garanti er fint. Men det er vel enda bedre med 24 måneder?

Side 13: Skattejakt

HENSIKT: Stimulere kreativiteten. Øve lesestrategi; spesielt skanning / søkelesing.

► **Læringsmål:** Norsk (skriftlige tekster, sammensatte tekster)
Matematikk (måling)

- Bruke lesestrategier og tekstkunnskap målrettet for å lære.
- Finne opplysninger i en sammensatt tekst ved å kombinere ord og illustrasjon.
- Løse praktiske oppgaver som gjelder kjøp og salg.

Ideer til flere oppgaver:

Skanning: Når du skanner, leter du etter en bestemt opplysning i teksten.

Øvelse: Let etter det beste tilbudet, den billigste bilen, navn på andre land, fotballresultat, høyeste tall, adverb osv. osv.

Skumming: Når du skummer, lar du hurtig øynene gli nedover teksten for å få tak i hovedinnholdet.

Øvelse: Lag et oppgaveark der overskriftene er fjernet fra små tekster/notiser. Overskriftene står for seg selv. Elevene skal plassere overskriften på rett tekst.

Øvelse: Lag et oppgaveark med tekster der overskriftene er fjernet og delt opp i enkeltord og plassert for seg selv på siden. Kombiner overskriftene og plasser dem på rett tekst.

Intensiv lesing: Når du leser intensivt, leser du for å få tak i hovedinnholdet og så mange detaljer som mulig.

Øvelse: Velg en artikkel fra avisen. Les teksten og bruk spørreordene til å finne ut hva den handler om. Lag egne oppfølgings spørsmål, og skriv et sammendrag av artikkelen.

Tilleggsinformasjon:

Lesetrening med avis

Avisen (papir og nett) inneholder dagsaktuelle, sammensatte tekster som egner seg godt til tilpasset lesetrening. Elevene vil:

- finne tekster som engasjerer fordi de berører egen virkelighet,
- lære ord og begrep som er nødvendig for å forstå "saker".

Avistekstenes oppbygning (tittel, ingress, bilde, bildetekst) gir eleven muligheter til raskt å trekke inn sin forforståelse.

Avisen inneholder mange ulike sjangrer, - fra omfattende featureartikler til korte notiser, annonser, tabeller, grafikk, tegnsierier m.m. Dette mangfoldet av tekster gir god anledning til å trene ulike lesestrategier.

28 Sport Dagbladet TIRSDAG 13. AUGUST 2013

Semb lover Stefan plass i VM-kvaliken

- Har ikke press på seg

Stefan Johansen (22) har ennå ikke debutert på landslaget, men loves plass til høstens VM-kvalikkamper, uansett hvordan han gjør det mot Sverige.

LANDSLAGET
Tekst: Roy Wahlestrøm
nett@dagbladet.no

STOCKHOLM (Dagbladet): Godset-gutten som er blitt den store skakkisen i fotball-Norge desse med nykommet hår og i ny samling.

– Jeg kommer til å huske min første A-samling med landslaget for resten av livet. Landslaget har pirret meg veldig, og nå er jeg veldig her. Nå gjelder det bare å ta vare på sjansen, om jeg får den, sier Stefan Johansen til Dagbladet. Den store misen mot Rosenborg kvelden før ble visket ut i løpet av auser. Da han viknet i gir var hodet hans veldig innstilt på landslaget.

– Jeg er inne i en artig periode, hvor det kommer nye ting hele tiden. Jeg har allerede hatt en fin prat med Drillo. Han liker at jeg er fremoverrettet og kreativ. Jeg skal ikke endre så mye på det jeg har gjort i Strømsgodset, det er tross alt grunnen til at jeg er her, sier Johansen.

Må tåle svingninger
Godset-profilen var usatt til Drillos Afrika-tur i januar, men måtte da melde forfall på grunn av trethetsbrudd i foten. Nå lover toppfotballsjef Nils Johan Semb at den unge midbanespilleren er inne i varmen på landslaget framover, uansett hvordan han presterer mot Sverige.

– Stefan har ikke press på seg i denne kampen. Jeg er sikker på at han har nivået som skal til innre, og han kan ha en fantastisk landslagskarriere foran seg. Det er ingen tvil om at han er med i planene våre videre, sier Semb til Dagbladet.

Han er garantert en plass i troppen til høstens VM-kvalikkamper mot Kypros og Sveits?
– Ja, det er han med. Han spiller seg ikke ut på en landskamp, og vi må tåle at det kan svinge litt når man er fersk i et A-landslag, sier Semb til Dagbladet.

Frisk type
Han mener at Johansen var soustandings mot Rosenborg.

– Han har tilført spillet sitt veldig mye. Offensivet har han vært god bestandig, kreativ og godt blikk for spillet. Nå viser han en dimensjon som hardt arbeidende og tøff i duellene. Han er en herlig type, sier Semb ivrig.

Han virker som en utrolig frisk type, både på og utenfor banen. Jeg kjenner veldig godt til Ronny Deila, og når han snakker så godt om han, så er det en grunn til det, er Brede Hangelands dom over Johansen.

FÅR KLIPPEKORT: Stefan Johansen (t.v.) garanteres landslagsplass av toppfotballsjef Nils Johan Semb. Foto: Vegard Grøtt / NTB Scanpix

s.14: Vi forsker på navn

HENSIKT: Her får elevene muligheten til å drive litt "undersøkende" journalistikk. Innhenting av opplysninger fra en database.

► **Læringsmål: Norsk (skriftlige tekster)**
Matematikk (statistikk)

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

Foreta informasjonssøk, skape, lagre, og gjenhente tekster ved hjelp av digitale verktøy.

Finne stoff til egne skrive- og arbeidsoppgaver på biblioteket og Internett

Ideer til flere oppgaver:

Finne egennavn i avisen som ikke er typiske norske. Er det mulig å finne ut fra teksten eller bilde-teksten hvilket land personen kommer fra?

Tilleggsinformasjon:

Kallenavn

Ofte en forkortelse av en persons virkelige navn eller navn basert på utseende, bosted eller annet som gjenkjenner denne personen. Kan være kjælenavn brukt av partner eller venner. Kan også være navn som blir brukt ved negativ omtale.

Eksempler

- Hans Henrik blir Hansi.
- En fra Bodø blir kalt bare Bodø (se Stompa).
- En person som hinker blir kalt Kortiben.
- En person med navnet Bjørn Terje blir BT.

Let i avisene etter fotballspillere, popartister eller andre som har et kallenavn. Skriv opp.

Del klassen inn i grupper. Hver gruppe lager et oppgaveark med logoer (for eksempel biler, klær, bedrifter med mer.) Når de er ferdige bytter de ark og skriver på navnet som passer til logoen.

Pseudonym (også: psevdonym, fra gresk, «falsk navn») er et fiktivt navn, brukt som dekknavn av en person som et alternativ til dennes riktige navn. Kilde Wikipedia

Alias = Også kalt.

Side 15: Det står i avisen

HENSIKT: Utvikle leseglede ved å la elevene velge egne tekster. De utvikler en selvstendig forståelse av norsk daglig språk.

► Læringsmål: Norsk (skriftlige tekster)

Trekke slutninger på grunnlag av forståelse for sammenheng mellom deler og helhet i tekster.
Bruke lesestrategier og tekstkunnskap målrettet for å lære.

Idéer til flere oppgaver:

Velg et bilde av en person fra avisen.

Hvorfor er denne personen avbildet i avisen i dag?

Les saken.

Skriv tre opplysninger du nå vet om personen

Skriv tre spørsmål du gjerne vil stille til personen

Gjett en artikkel – en leseøvelse

Hensikten med øvelsen er å arbeide med de tanker og antakelser alle får når de møter en ukjent tekst. Tidsfrister tvinger alle til hurtig lesing hvor gjenkjenning og gjetninger er viktige. Oppgaven slutter med en grundig gjennomlesning, en diskusjon og/eller en spørsmålsrunde.

1. Elevene får utlevert tittel og bilder (bildetekster). Sett en knapp tidsfrist (for eksempel 15 sek)
Legg bort denne delen av teksten og la elevene skrive hva de tror saken dreier seg om.
2. La elevene se på ingress og brødtekst. Be dem se etter ord de kjenner igjen. Sett en knapp tidsfrist.
3. La elevene få hele artikkelen. Be dem lese alt. Sett en knapp tidsfrist. Be dem svare på spørsmålene: Hvem? Hva? Hvor? Når?
4. La elevene lese hele teksten grundig. Be elevene skrive spørsmål til innholdet. Avslutt i smågrupper eller i plenum dersom hele klassen har lest samme tekst.

S 16: In the newspaper

HENSIKT: La elevene benytte avisen som inspirasjon til å jobbe med engelsk språklæring og kommunikasjon.

► Læringsmål: Engelsk (språklæring og kommunikasjon)

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- finne likheter mellom ord og uttrykksmåter i engelsk og på eget morsmål
- forstå og bruke vanlige engelske ord og uttrykk knyttet til dagligliv, fritid og interesser, både muntlig og skriftlig

Ideer til flere oppgaver:

La elevene selv bestemme hva slags ord de skal lete etter og oversette

Elevene kan også skrive ned en enkel dialog ved hjelp av spørreordene

Gå inn på en engelskspråklig avis på nettet sammen med elevene og se hva som preger nyhetsbildet der. For eksempel The Daily Telegraph (www.telegraph.co.uk), The Times (www.thetimes.co.uk) eller den mer tabloide The Sun (www.thesun.co.uk). Hvor mye forstår elevene?

s. 17: Tegneserier

HENSIKT: Lære om sjangeren avisstripe (tegneserie) gjennom å lese, studere og lage selv.

► Læringsmål: Norsk

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- Lese tekster av ulike typer på bokmål og nynorsk med sammenheng og forståelse
- Lage tekster som kombinerer ord, lyd og bilde, med og uten digitale verktøy

For mange elever er tegneseriene førstevalget når de skal lese avis. Disse kan derfor være en fin inngang til å lese annet avisstoff.

I siste oppgave "Lag din egen tegneseriestripe" kan elevene arbeide på eget ark og ev. lime inn i heftet. Det gir eleven mulighet til å prøve og feile. Da kan de også velge å lage tegneserie med flere enn tre bilder.

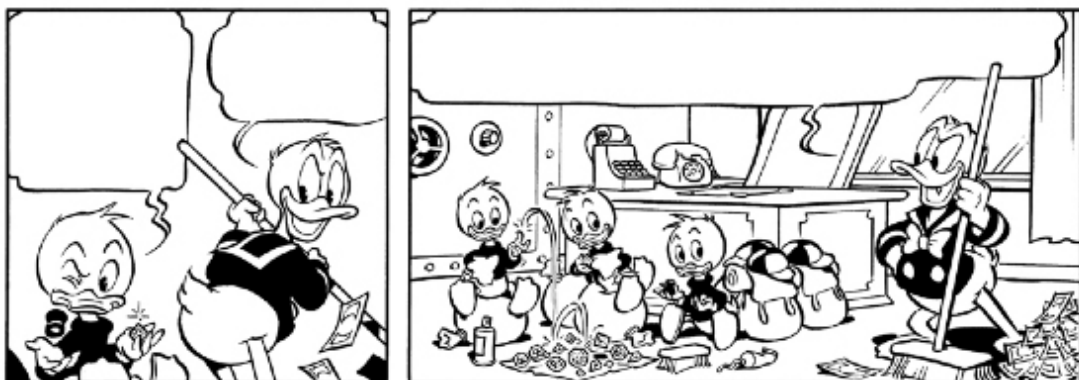
Ideer til flere oppgaver:

På www.mediana.no (utviklet av Mediesenteret ved Høgskolen i Bergen med støtte fra Utdanningsdirektoratet) kan du finne mer info om tegneserier. Der er det også lenker til verktøy for å lage tegneserier digitalt. Kanskje noen elever vil prøve seg på det.

Tilleggsinformasjon:

Om tegneserier:

Store norske leksikon: <http://snl.no/tegneserier>

S 18: På TV I kveld

- HENSIKT:**
- 1) Bevisstgjøre eleven på aktivt valg basert på informasjon.
 - 2) Øve på å lese tiden både på analog og digital klokke.

► Læringsmål: Norsk. Språk, litteratur og kultur

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- Samtale om innhold og form i sammensatte tekster
- Gi uttrykk for egne tanker og opplevelser om barnelitteratur, teater, film, dataspill og TV-program

I oppgaven på side 18 skal elevene svare på "Dette favorittprogrammet vil jeg se fordi:"

- De fleste elever vil svare "Fordi det er gøy". Følg opp med spørsmål som Hva er det du liker?

Hva er det som skjer? Hvem deltar i programmet? ..

Dette er en fin øving til de skal spørre "de voksne" om det samme.

Ideer til flere oppgaver:

Elevene kan intervju hverandre om medievaner.

Intervjuet skal resultere i en presentasjon. Elevene bruker spørreordene (journalistens hjelpere) i arbeidet. F.eks:

Hva liker du å se på? Hvilket program liker du best?

Hvorfor liker du dette?

Hvem er med i programmet?

Lag grafisk oversikt over elevenes favorittprogram på TV.

► Læringsmål: Matematikk, statistikk:

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- samle, sortere, notere og illustrere data på formålstenlege måtar med teljestrekar, tabellar og søylediagram, med og utan digitale verktøy, og samtale om prosess og framstilling

Konstruer en spørreundersøkelse som kan presenteres grafisk.

F.eks:

Velg ut de (seks) mest populære programmene, skriv opp titlene under hverandre på et ark og del ut til hver elev. Hver elev gir programmene sin stemme ved å rangere fra seks poeng (best) til ett poeng (dårligst). Hemmelig avstemning, men eleven krysser av for gutt eller jente.

Hva blir resultatet for klassen, - for guttene, - for jentene?

Diskuter resultatet.

S 19: Været

HENSIKT: Elevene skal vite hvor de kan finne værmelding til enhver tid, hvordan de skal lese den og observere det virkelige været.

Samtale og refleksjon om været og hva det betyr for dem/for andre.

► Læringsmål: Naturfag, forskerspiren.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke naturfaglige begreper til å beskrive og presentere egne observasjoner, foreslå og samtale om mulige forklaringer på det man har observert
- bruke måleinstrumenter, systematisere data, vurdere om resultatene er rimelige, og presentere dem med eller uten digitale hjelpemidler
- innhente og bearbeide informasjon om naturfaglige tema fra ulike kilder og oppgi kildene

► Læringsmål: Naturfag: Fenomener og stoffer

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- registrere og beskrive egne observasjoner av vær, måle temperatur og nedbør og framstille resultatene grafisk

Ideer til flere oppgaver:

Oppgaven i heftet kan gjøres mer forskende ved at elevene for bruke måleinstrumenter når de skal gjøre observasjoner på hvordan været virkelig ble. F.eks vindmåler, termometer og nedbørsmåler.

Samtale om hva været betyr for mennesker:

- For elevene
- For foreldrene
- for ulike yrkesgrupper

Lag enquete ("fem på gaten"). Ta gjerne opp på video.

Lag ett eller maksimum to spørsmål som stilles til alle.

F.eks: 1: Hvilket vær liker du best? 2: Hva er det verste været du vet om?

Tilleggsinformasjon se neste side.

Tilleggsinformasjon "været"

Baufort's skala

Vindhastighet/vindstyrke angivet i:			Vindstyrkens angivelse i i ord	Vindens virkning på havet	Vindens virkning på land	Ca. bølge-højde*)
Meter pr. sek	Knob (sm/t)	Beaufort				
0 - 0,2	Under 1	0	Stille vind	Vandfladen spejlblank	Røg stiger lige op	-
0,3 - 1,5	1 - 3	1	Næsten stille	Små krusninger	Vimpler og løv rører sig svagt	0,1
1,6 - 3,3	4 - 6	2	Svag vind	Korte småbølger	Vimpler løftes Flag rører sig	0,2
3,4 - 5,4	7 - 10	3	Let vind	Enkelte hvide skumtoppe	Vimpler strækkes. Flag løftes	0,6
5,5 - 7,9	11 - 16	4	Jævn vind	Lange bølger. Hyppige skumtoppe	Flag strækkes. Grene bevæger sig	1,0
8,0 - 10,7	17 - 21	5	Frisk vind	Hvide skumtoppe overalt	Tykkere grene bevæger sig. Støv flyger	2,0
10,8 - 13,8	22 - 27	6	Hård vind	Store bølger. Skumsprøjt	Blæsten hviner i ledninger	3,0
13,9 - 17,1	28 - 33	7	Stiv kuling	Bølgerne tårner op, toppene brydes, skumstriber og -sprøjt overalt	Det er trøttende at gå mod vinden	4,0
17,2 - 20,7	34 - 40	8	Hård kuling	Bølgerne tårner op, toppene brydes, skumstriber og -sprøjt overalt	Besværligt at gå i det fri	5,5
20,8 - 24,4	41 - 47	9	Stormende kuling	Høje bølger. Toppene "brækker"	Vinden rusker i træer og huse	7,0
24,5 - 28,4	48 - 55	10	Storm	Brådsøer. Havet er næsten hvidt	Der opstår skader på huse og i naturen	9,0
28,5 - 32,6	56 - 63	11	Stærk storm	Overalt frådende skum	Der opstår skader på huse og i naturen	12,5
32,7 og der over	64 og der over	12	Orkan	Luften er fylt med havskum og -sprøjt	Der opstår skader på huse og i naturen	14,0

1 knob = 1 sm. pr. time = ca. 1,85 km pr. time = 0,52 m/s.

*) Bølgehøjde i meter på åbent hav

s. 20: Kryssord

HENSIKT: Oppsummering og avslutning.

Fasit kryssord BOKMÅL

1. Intervjue
2. Nettavis
3. Ingress
4. Reklame
5. Nyheter
6. Avisleser
7. Overskrift
8. Journalist
9. Newspaper
10. Hva
11. Bilde
12. Substantiv
13. Redaktør
14. Fotograf

Hva står det her:

Jeg leser aviser

Fasit kryssord NYNORSK

1. Nyheiter
2. Ingress
3. Overskrift
4. Journalist
5. Newspaper
6. Intervju
7. Bilete
8. Notisar
9. Logo
10. Redaktør
11. Annonsar
12. Nettavis
13. Fotograf

Kva står det her?

Eg er avislesar

Svar på oppgaven "Sett sammen bokstavene i rutene.."

SKOLEAVIS /SKULEAVIS.